

Ἡ πορεία πρὸς τὸ Μέτωπο Ἰξίον Ἐστί (1959)

[/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός /](#)
[Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Πολυμέσα - Multimedia](#)

Ἡ “Πορεία πρὸς τὸ μέτωπο” ἀπὸ τὸ Ἰξίον Ἐστί τοῦ μεγάλου Οδυσσέα Ελύτη. Ἀπαγγέλλει ὁ Μάνος Κατράκης.

Ξημερώνοντας τ’ Ἀγιαννίου, με τὴν ἀύριο τῶν Φώτων, λάβαμε τὴ διαταγή νὰ κινήσουμε πάλι μπροστά, γιὰ τὰ μέρη ὅπου δὲν ἔχει καθημερινές και σκόλες. Ἐπρεπε, λέει, νὰ πιάσουμε τὶς γραμμές που κρατούσανε ὡς τότε οἱ Ἀρτινοί, ἀπὸ Χιμάρα ὡς Τεπελένι. Λόγω που ἐκεῖνοι πολεμούσανε ἀπ’ τὴν πρώτη μέρα, συνέχεια, κι εἶχαν μείνει σκεδόν οἱ μισοί και δὲν ἀντέχανε ἄλλο (...)

Νύχτα πάνω στη νύχτα βαδίζαμε ἀσταμάτητα, ἕνας πίσω ἀπ’ τὸν ἄλλο, ἴδια τυφλοί. Με κόπο ξεκολλώντας τὸ ποδάρι ἀπὸ τὴ λάσπη, ὅπου, φορές, ἐκαταβούλιαζε ἴσαμε τὸ γόνατο. Ἐπειδὴ τὸ πιο συχνά ψιχάλιζε στους δρόμους ἔξω, καθὼς μες στην ψυχὴ μας. Και τὶς λίγες φορές ὅπου κάναμε στάση νὰ ξεκουραστούμε, μήτε που ἀλλάζαμε κουβέντα, μονάχα σοβαροί και ἀμίλητοι, φέγγοντας μ’ ἕνα μικρὸ δαδί, μία μία ἐμοιραζόμασταν τὴ σταφίδα. Ἢ φορές πάλι, ἀν ἦταν βολετο, λύναμε βιαστικά τὰ ρούχα και ξυνόμασταν με λύσσα ὥρες πολλές, ὅσο νὰ τρέξουν τὰ αἵματα. Τι μας εἶχε ἀνέβει ἡ ψείρα ὡς τὸ λαιμό, κι ἦταν αὐτὸ πιο κι ἀπ’ τὴν κούραση ἀνυπόφερτο. Τέλος, κάποτε ἀκουγότανε στα σκοτεινά ἡ σφυρίχτρα, σημάδι ὅτι κινούσαμε, και πάλι σαν τὰ ζα τραβούσαμε μπροστά νὰ κερδίσουμε δρόμο, πριχού ξημερώσει και μας βάλουνε στόχο τ’ ἀεροπλάνο. Ἐπειδὴ ὁ Θεός δὲν κάτεχε ἀπὸ στόχους ἢ τέτοια, κι ὅπως τὸ ἔχε συνήθειο του, στην ἴδια πάντοτε ὥρα ξημέρωνε τὸ φως (...)

Μόνε σαν νὰ πηγαίναμε μπουλούκι ἀνάκατο, θαρρούσες, ἀπ’ ὅλες τὶς γενιές και τὶς

χρονιές, άλλοι των τωρινών καιρών κι άλλοι πολλά παλιών, που 'χαν λευκάνει απ' τα περίσσια γένια. Καπεταναίοι αγέλαστοι με το κεφαλοπάνι, και παπάδες θεριά, λοχίες του '97 ή του '12, μπαλτζήδες βλοσυροί πάνου απ' τον ώμο σειώντας το πελέκι, απελάτες και σκουταροφόροι, με το αίμα επάνω τους ακόμη Βουργάρων και Τούρκων. Όλοι μαζί, δίχως μιλιά, χρόνους αμέτρητους αγκομαχώντας πλάι πλάι, διαβαίναμε τις ράχες, τα φαράγγια, δίχως να λογαριάζουμε άλλο τίποτε. Γιατί, καθώς όταν βαρούν απανωτές αναποδιές τους ίδιους τους ανθρώπους πάντα, συνηθάν εκείνοι στο Κακό, τέλος του αλλάζουν όνομα, το λεν Γραμμένο ή Μοίρα - έτσι κι εμείς επροχωρούσαμε ίσια πάνου σ' αυτό που λέγαμε Κατάρα, όπως θα λέγαμε Αντάρα ή Σύγνεφο. Με κόπο ξεκολλώντας το ποδάρι από τη λάσπη, όπου, φορές, εκαταβούλιαζε ίσαμε το γόνατο. Επειδή, το πιο συχνά, ψιχάλιζε στους δρόμους έξω, καθώς μες στην ψυχή μας.

Κι ότι ήμασταν σιμά πολύ στα μέρη όπου δεν έχει καθημερινές και σκόλες, μήτε αρρώστους και γερούς, μήτε φτωχούς και πλούσιους, το καταλαβαίναμε. Γιατί κι ο βρόντος πέρα, κάτι σαν καταιγίδα πίσω απ' τα βουνά, δυνάμωνε ολοένα, τόσο που καθαρά στο τέλος να διαβάζουμε το αργό και το βαρύ των κανονιών, το ξερό και το γρήγορο των πολυβόλων. Ύστερα και γιατί, ολοένα πιο συχνά, τύχαινε τώρα ν' απαντούμε απ' τ' άλλο μέρος να' ρχονται οι αργές οι συνοδείες με τους λαβωμένους. Όπου απιθώνανε χάμου τα φορεία οι νοσοκόμοι, με τον κόκκινο σταυρό στο περιβραχιόνιο, φτύνοντας μέσα στις παλάμες, και το μάτι τους άγριο για τσιγάρο. Κι οπού κατόπι, σαν ακούγανε για που τραβούσαμε, κουνούσαν το κεφάλι, αρχινώντας ιστορίες για σημεία και τέρατα. Όμως εμείς το μόνο που προσέχαμε ήταν εκείνες οι φωνές μέσα στα σκοτεινά, που ανέβαιναν, καυτές ακόμη από την πίσσα του βυθού ή το θειάφι: «Οϊ Οϊ, μάνα μου», «οϊ οϊ, μάνα μου», και κάποτε, πιο σπάνια, ένα πνιχτό μουσούνισμα, ίδιο ροχαλητό, που 'λεγαν, όσοι ξέρανε, είναι αυτός ο ρόγχος του θανάτου...

Οδυσέα Ελύτη, Η πορεία προς το Μέτωπο
Άξιον Εστί (1959)

Αφηγείται ο Μάνος Κατράκης

agiazoni.gr